

Opgelet!

De Omgevingswet komt eraan.

Omgevingswet roept vragen op.

OMGEVINGS-WÁT?!

Natuur- en milieufederatie Limburg,
30 november 2022.

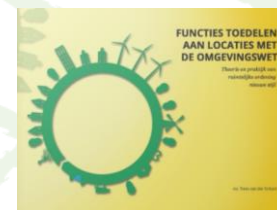

Van der Schoot Advies

Even voorstellen....

- Adviseren en opleiden
- Auteur/eindredacteur:

- Onderdeel van: www.omgevingswetwerk.nl en www.deomwentelaars.nl
- Blogs: www.vanderschootadvies.nl en Binnenlands Bestuur
- info@vanderschootadvies.nl

Waar gaat Ow over? Voor wie?

- **art. 1.2 Ow**: deze wet gaat over:
  - Fysieke leefomgeving + activiteiten met gevolgen voor de fysieke leefomgeving
- **'in ieder geval'**:
  - bouwwerken,
  - infrastructuur,
  - watersystemen,
  - water,
  - bodem,
  - lucht,
  - landschappen,
  - natuur (inclusief aanplant),
  - werelderfgoed
  - cultureel erfgoed .....
- Gevolgen?
  - Gevolgen vanwege wijzigen onderdelen fysieke leefomgeving of het gebruik ervan
  - Gevolgen voor de mens vanwege onderdelen van de fysieke leefomgeving

Iedereen!

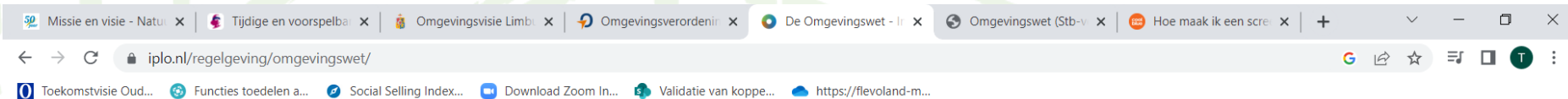
Verbeterdoelen Ow

- (juridisch) eenvoudig beter...
- 'slechts':
  - 1 wet
  - 4 AMvB's
  - 1 provinciale verordening,
  - 1 omgevingsplan
  - 1 waterverordening

Waar vindt u de wet?

<https://iplo.nl/regelgeving/omgevingswet/>

Home > Regelgeving >

De Omgevingswet

De Omgevingswet staat voor een goede balans tussen benutten en beschermen van de fysieke leefomgeving. De wet zorgt voor minder regels, een samenhangende benadering van de leefomgeving, ruimte voor lokaal maatwerk en betere en snellere besluitvorming.

Omgevingswet in het kort

- Uitgangspunten
- Totstandkoming (basis, invoering en aanvullingen)
- Animatie Omgevingswet
- Inhoud Omgevingswet
- Omgevingsbesluit
- Besluit kwaliteit leefomgeving
- Besluit activiteiten leefomgeving
- Besluit bouwwerken leefomgeving
- Omgevingsregeling

Overgangsrecht

- Overgangsrecht naar de Omgevingswet
- Overgangsrecht bij activiteiten
- Overgangsrecht thema bodem
- Overgangsrecht thema geluid

Geconsolideerde versies

- Omgevingswet (pdf, 2 MB)
- Omgevingsbesluit (pdf, 2.5 MB)
- Besluit kwaliteit leefomgeving (pdf, 9.5 MB)
- Besluit activiteiten leefomgeving (pdf, 22 MB)
- Besluit bouwwerken leefomgeving (pdf, 2.3 MB)
- Omgevingsregeling - artikelen (pdf, 2.8 MB)
- Omgevingsregeling - bijlagen (pdf, 29 MB)

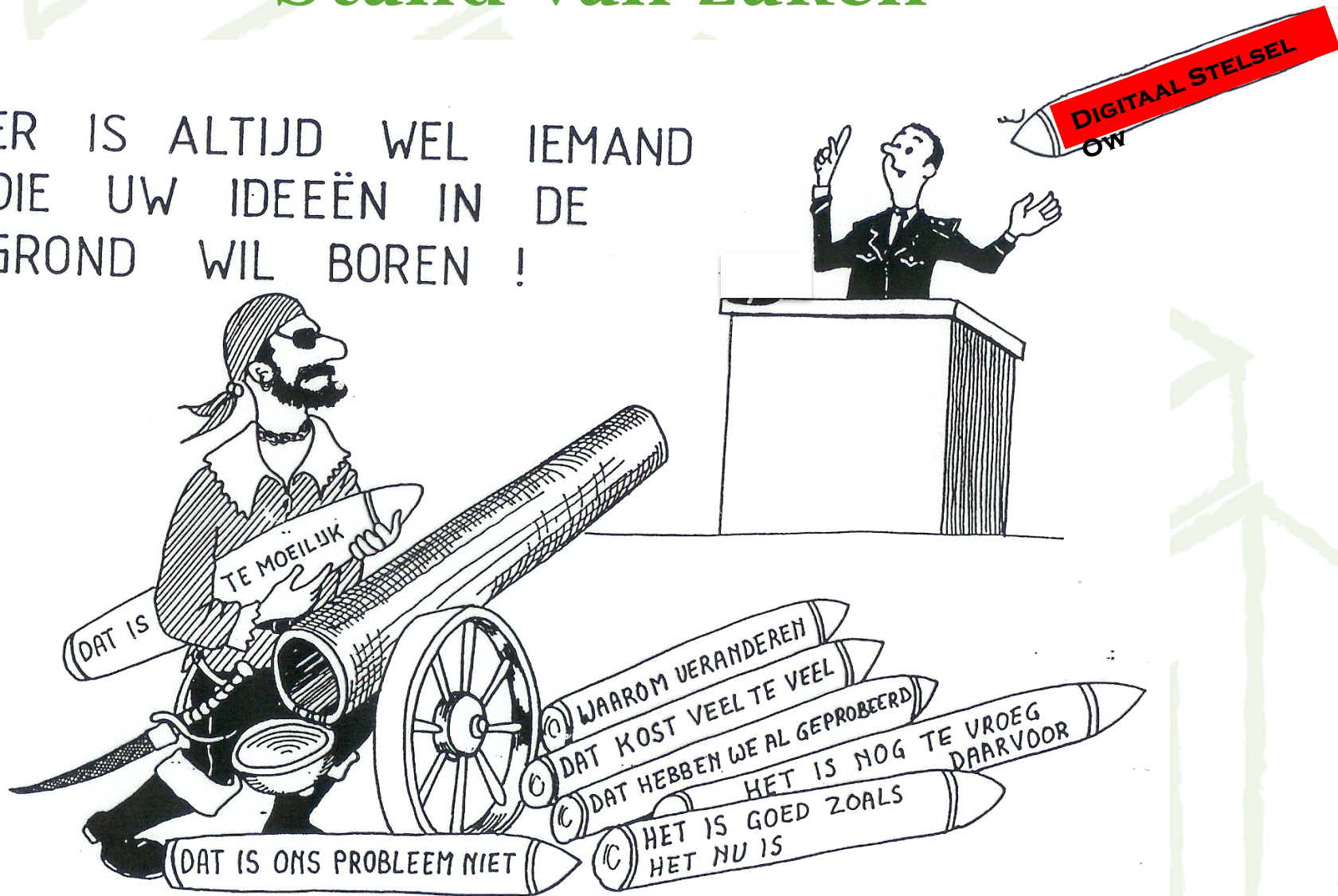
Ontwikkeling Omgevingswet

- Wijzigingen in Omgevingswet
- Wijzigingen in Omgevingsbesluit, Bkl, Bal en Bbl
- Wijzigingen in Omgevingsregeling

Stand van zaken

ER IS ALTIJD WEL IEMAND
DIE UW IDEEËN IN DE
GROND WIL BOREN !

Ingewikkelde tijd

- Circulaire economie
- Kringlooplandbouw
- Van het gas af
- Minder stikstof
- Meer biodiversiteit
- Klimaatverandering
- Woningaanbod
- Migranten/inclusieve samenleving
- Armoede.
- Toegankelijkheid /inclusiviteit

En dáárom die Omgevingswet:

Doelen NMF Limburg

- **Doel 1: 2050 50% van Limburg is natuur.**
  - **Hoe?** Bevolkingskrimp, vergroening stedelijke omgeving en natuurinclusieve landbouw
- **Doel 2: 2025 Limburgse landbouw lust voor de omgeving.**
  - **Hoe?** Omvang veestapel, sluiten voedsel-mest kringloop op lokaal niveau
- **Doel 3: 2050 hernieuwbare energie:**
  - **Hoe?** Met behoud van landschappelijke kwaliteit en natuurwaarden met draagvlak.
- **Doel 4: Watersysteem Limburg is schoon, veilig, gezond en aantrekkelijk**
  - **Hoe?** ruimte waar het kan en dijken waar het moet.
- **Doel 5: Circulaire economie**

Belangenbehartiging

Energieneutrale en
klimaatbestendige
samenleving

Duurzaamheid voor
iedereen
vanzelfsprekend

Doelen van de wetgever (art. 1.3)

Deze wet is met het oog op

- duurzame ontwikkeling,
- de bewoonbaarheid van het land en
- de bescherming en verbetering van het leefmilieu

← Brundtland

gericht op het in onderlinge **samenhang**

← Integraal, samenhangend, gebiedsgericht

← Instrumenteel

(a) bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, ook vanwege de intrinsieke waarde van de natuur,

en

← Kwaliteit fysieke leefomgeving

(b) doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.'

← Benutten door de mens

Nieuw: gezondheid!

- Bij regels en afwijken van regels: in ieder geval rekening houden met **belang bescherming van gezondheid.**
- Beleid (LNG/NOVI) ook: **bevordering van gezondheid**
- Omgevingsvergunningen: **ernstige nadelige gevolgen voor de gezondheid = weigeringsgrond**

Vraag: wat is gezondheid?

Klinkt u vast als muziek in de oren....

Maar: 'Geest' van de Omgevingswet

20% nieuwe regels =

- Rijksregels + omgevingsplan
- Digitaal raadpleegbaar (DSO)

En 80%

- Paradigmawisseling: anders kijken
- Cultuurverandering: anders werken
- Van zo ongeveer iedereen!

Eerst de theorie!

- MvT Ow, pag. 22/23: De zorg van de overheid is erop gericht:
  - fysieke leefomgeving te verbeteren waar deze tekort schiet
  - en kwaliteiten te behouden waar deze goed zijn.
  - Bij activiteiten van andere spelers:
    - het met elkaar in verband brengen van initiatieven en
    - het toezicht op de totale kwaliteit.
- MvT Ow, pag. 64: Grote opgave bij plannen en projecten is het verbinden van de twee doelen, zodat
  - Milieu- en omgevingskwaliteit erop vooruit gaan
  - en fysieke leefomgeving beter geschikt wordt voor deze en toekomstige generaties

Betekent.....

- **Van:** Overheid moet van bescherming van de fysieke leefomgeving via een werende benadering van activiteiten
- **Naar:**
  - een *actieve benadering* via een *beleidscyclus*
  - waarin *continue zorg voor de kwaliteit van de leefomgeving* centraal staat
  - en *ruimte ontstaat voor ontwikkeling*

Van: nee, tenzij.....

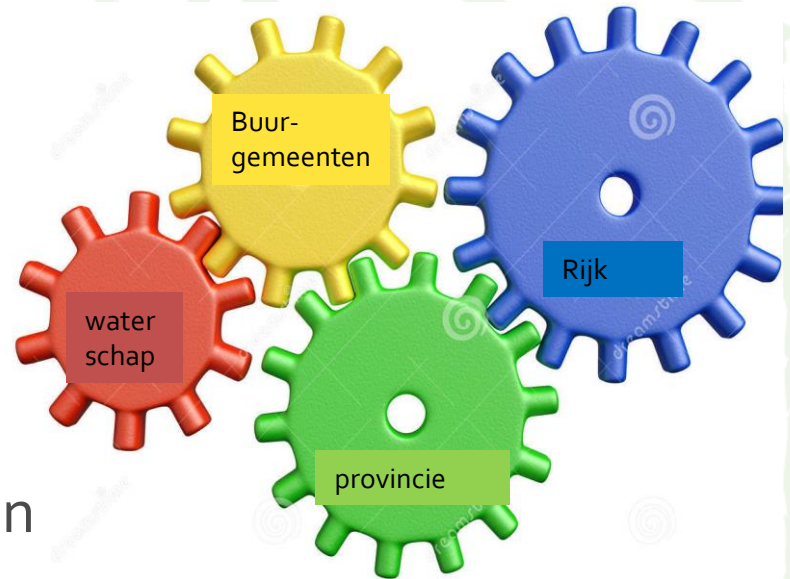
Naar: ja, mits.....

(MvT Ow, par. 1.4)

Actieve overheid = 1 overheid

- Gemeente, tenzij provinciaal of nationaal belang
- Rekening houden met, afstemmen en samenwerken.
- Gezamenlijk kan.
- Maar Rijk/provincie:
  - Sturing vooraf
  - Mogelijkheden tot ingrijpen
  - Eventueel zelf doen met projectbesluit

Regio?

Voortschrijdend inzicht

- Anno 2013:
  - Minder regels
  - Overheid geeft het kader, samenleving vult het in.
  - Decentraal, tenzij...
- Anno 2022:
  - Veel dilemma's!! Samenleving komt er niet uit.
  - Belangenbehartiging grimmiger
  - Rechters grijpen in.
  - Kan het van gemeenten komen? Met minder regels?
  - Rijk pakt regie terug

Rijks- en provinciaal beleid

- **NOVI:** versterken omgevingskwaliteit centraal:
  - alle plannen maken met oog voor natuur, gezondheid, milieu en duurzaamheid.
  - niet alles kan overal.
- **Programma NOVEX:** NOVEX gebieden De Peel en Zuid Limburg
- **Programma Mooi Nederland:** RO met rijksregie weer terug.
- Limburg:
  - 25 oktober 2021: [omgevingsvisie Limburg](#)
  - December 2021: [omgevingsverordening Limburg \(2021\)](#)
    - Treedt in werking als Ow in werking treedt
    - Tot die tijd: Omgevingsverordening Limburg 2014

Vers van de pers

- Rijksbeleid: water en bodem sturend voor de inrichting van Nederland.
- Gebiedsgerichte aanpak
- Rijk/provincie met alle betrokken partijen.
- Ingegeven door overstromingen Limburg en droogte

- O.a.: minder stenen in stedelijk gebied, niet bouwen in uiterwaarden, grondwaterpeil aanpassen, 20% minder drinkwatergebruik, minder koelwater lozen

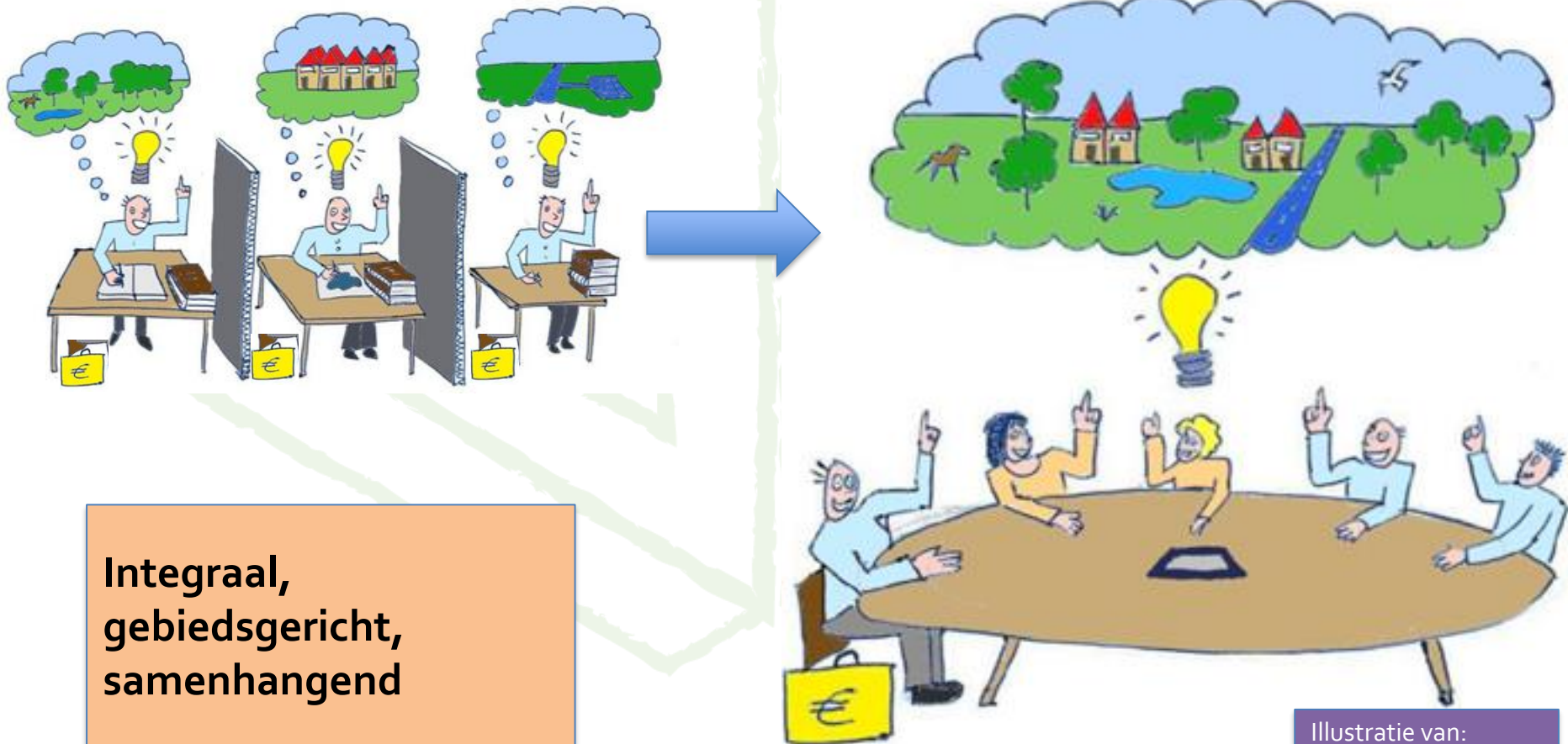

Nationaal en
provinciaal belang
Veranderen, al
naar gelang de
tijdgeest!

Praktijk: anders aanpakken

**Integraal,
gebiedsgericht,
samenhangend**

Illustratie van:
Gerwin Gabry,
KuiperCompagnons

Mee koppelkansen benutten

⦿ Technisch en financieel
⦿ Water
♻️ Biodiversiteit
❤️ Gezondheid
⚡ Energie

tot 4 °C koeler
 tot 20% lagere kosten voor aanleg en onderhoud
 verdubbeling van levensduur van dak
 4 - 8% waarde stijging van pand
 meer punten bij gebouwlabels BREEAM, GPR en LEED

tot 7% besparing op elektriciteit in zomer
tot 3% besparing op gasverbruik in winter
natuurbeleving
 40 seconden kijken verbetert concentratie
 60 - 150 mm bui, ofwel 60 - 150 liter per m² water bergen*
 45 - 70% neerslag verdampt
 € 5,- per m² besparen op zuivering in 40 jaar
 tot 50% minder riooloverstort
 tot 2 kilo groenten en fruit per m²

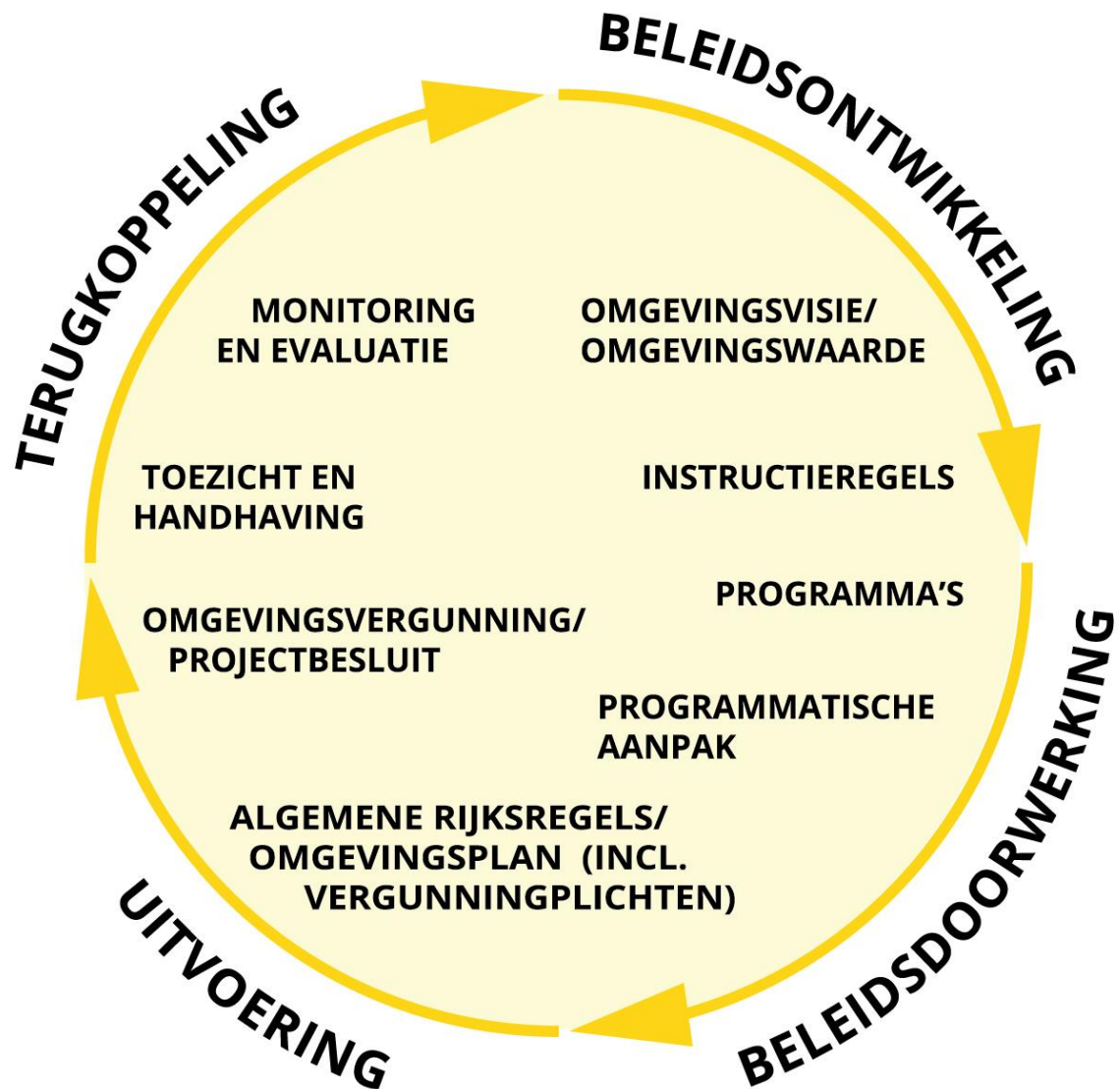
bonus: anticipeer op neerslag, droogte of hitte met micro-watermanagementsysteem
bonus: water opslaan voor tuin of toilet
 bed & breakfast voor vlinders, bijen en vogels
 leefgebied als compensatie voor bouwprojecten
bonus: bijdrage aan regionaal ecologisch netwerk

tot 2 °C koeler in omgeving
 tot 6% meer energie
bonus: meer biodiversiteit onder zonnepanelen
 3 dB minder geluid weerkaast
bonus: meer gebruikruimte
 tot 30% minder pijnstillers
 1 dag eerder uit ziekenhuis
 tot 200 gr fijnstof afvangen per m²**
 tot 10 dB minder geluid van buiten

* bij bestaande bouw maximaal een 100 mm bui ofwel 100 liter per m²
 ** met een natuurdak of erasdak

Praktijk: werken met beleidscyclus

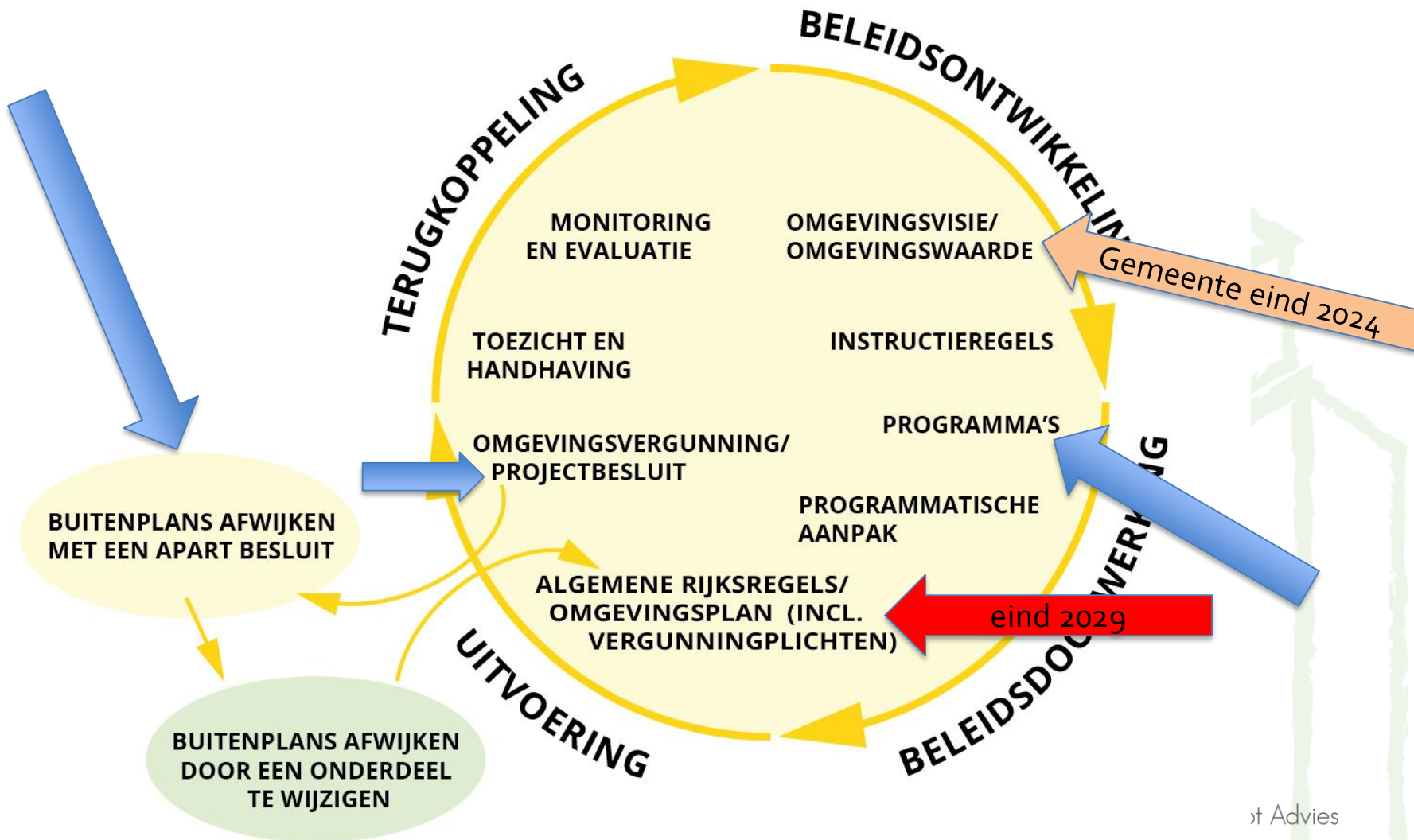

Alle besluiten gericht op het halen van maatschappelijke doelen

Tenzij: al door Rijk geregeld.

Waar staan de doelen?

Anders omgaan met burgers

Van: overheid bepaalt, met veel regels

Naar:

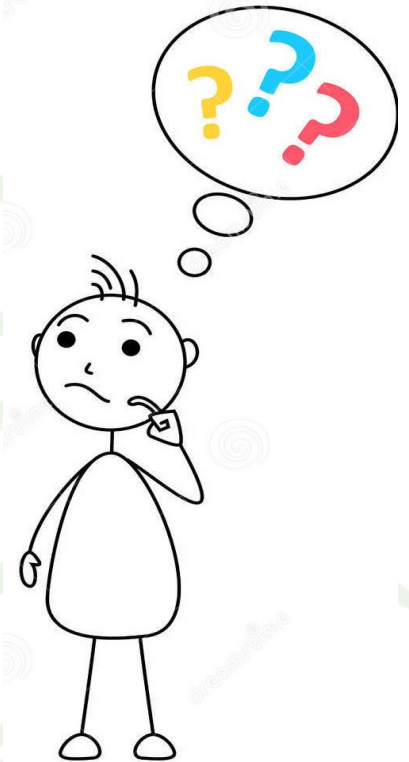
- Overheid netwerkt en maakt mogelijk
- minder regels/vergunningen

- **Van:** lineair, hiërarchisch denken en wantrouwen burgers
- **Naar:** redeneren vanuit de gebruiker en initiatiefnemer en vertrouwen in burgers
- **Van:** juridisch technische benadering met veel geschillen
- **Naar:** empathisch en responsief belangen afwegen zodat je waardering oogst.

Nu

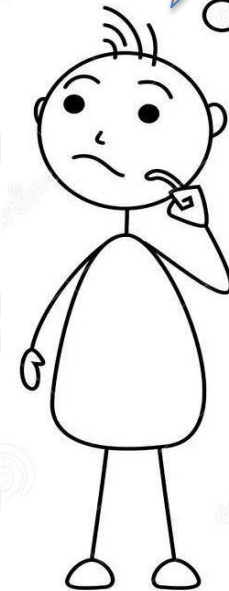
Nu

Emoties!!!!

Wat doet
dit met ons
?

Praktijk

IK HEB TOCH ZO'N
LEUK PLAN.....

Straks

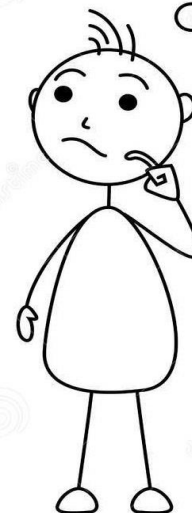
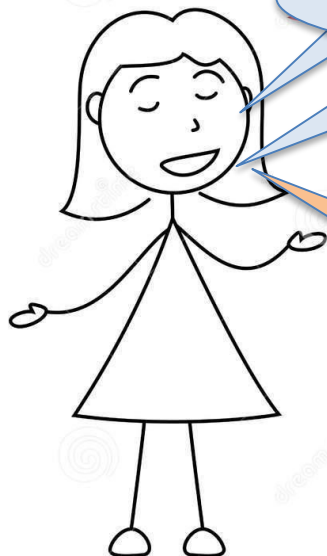
1 omgevingsvisie

Eventueel: programma voor jouw gebied

Programma Mobiliteit en ruimte

Waterprogramma

Samen nieuw kader maken bij afwijkingen van de regels met vroege participatie

Nodig: betrokkenen burgers...

- Art. 1.6 Ow: 'Een ieder draagt voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving.'
- Zorgplichten
- Meedoen aan participatie!

Komt neer op...

- Eerst positief hebben kunnen meedenken en -doen met een idee
- Ter afsluiting kunnen reageren op een ontwerp/besluit

- **Omgevingstafel en -dialoog:**
  - Welk initiatief is wenselijk?
  - Wanneer is dit initiatief wenselijk?
  - = Welke functies en activiteiten zijn acceptabel?
- **Vormvrij!!!!!!! Niet verplicht!!!!!!!:** maatwerk
- **Voorspelbaar?** Door omgevingsvisie/programma's

Wie organiseert?

- Omgevingsvisie, programma's en omgevingsplan: **overheid**
- Omgevingsvergunningen: **aanvrager**
- Samen?

Beoogd resultaat...

Illustratie van:
Wilfried Jansen of
Lorkeers

.. andere nieuwbouw...

...met ander materiaal...

...circulariteit...

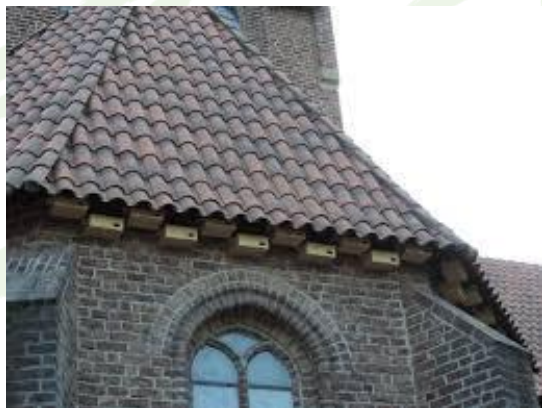

Materialenpaspoort

Van der Schoot Advies

..aanpassing bestaande gebouwen..

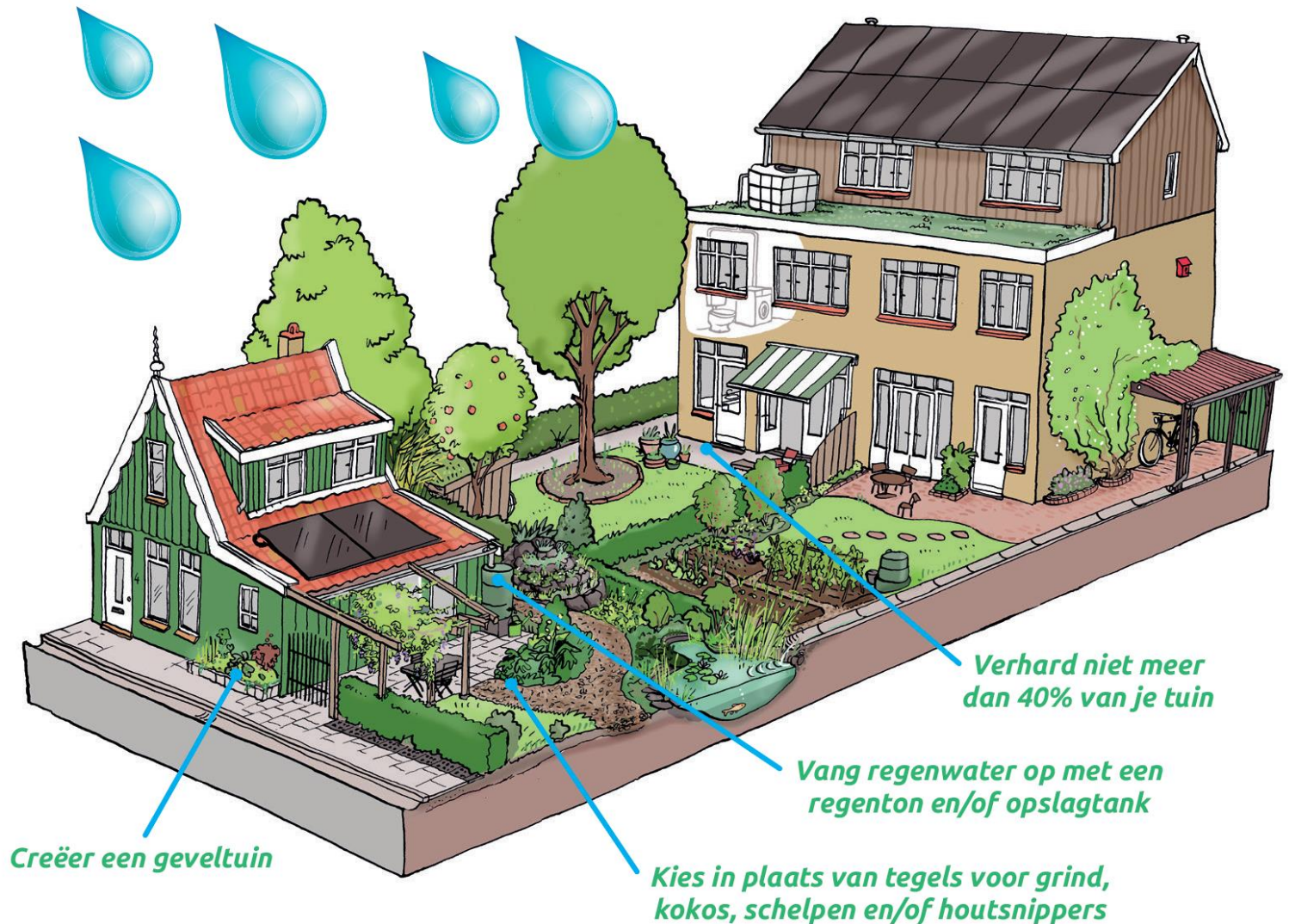
‘optoppen’ bestaande bouw

.. andere openbare ruimte/tuinen

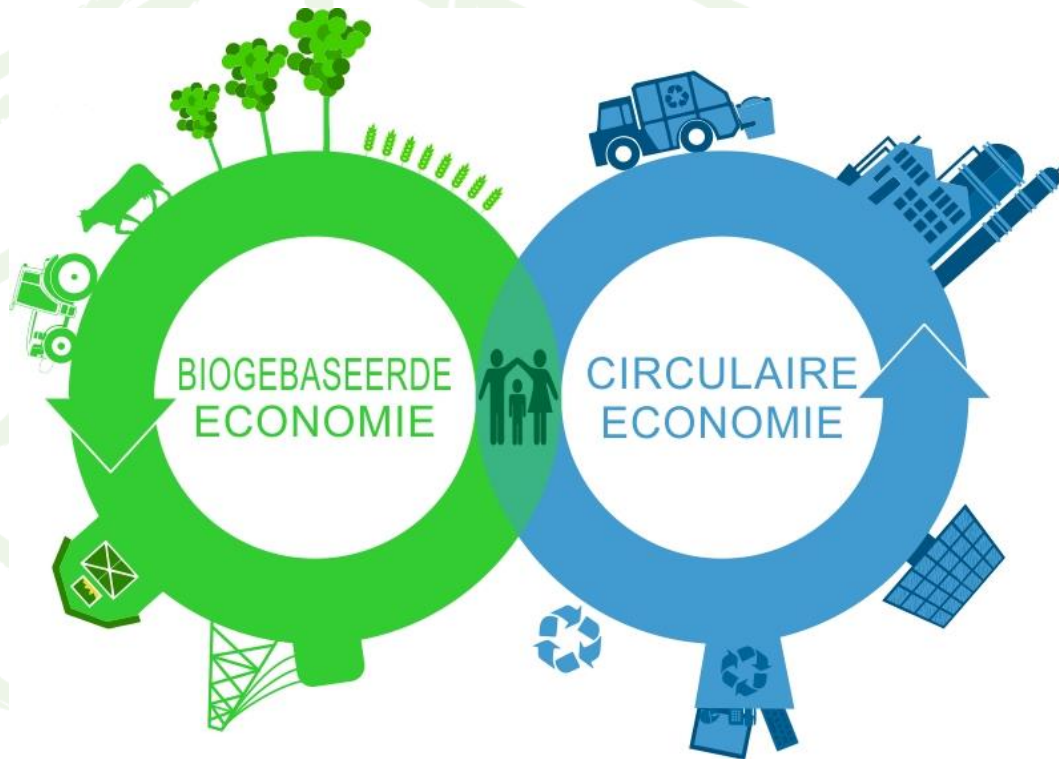

..misschien ook andere tuinen...

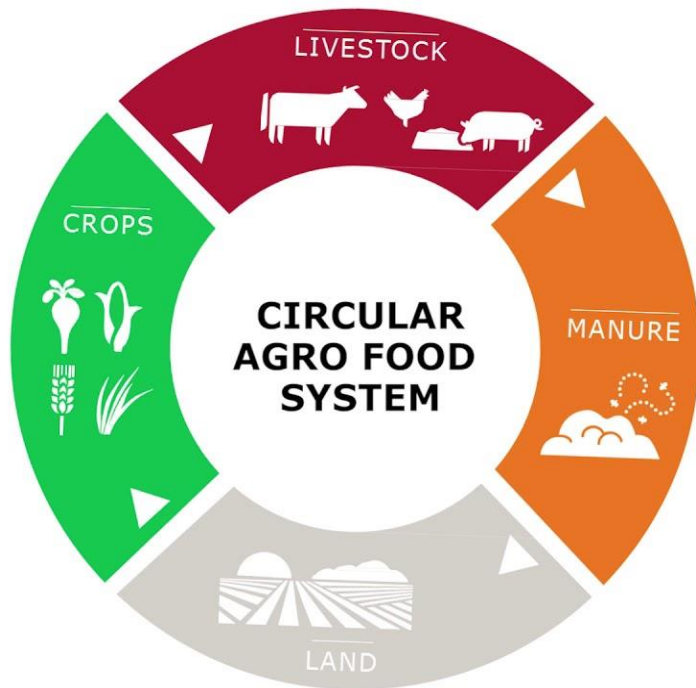

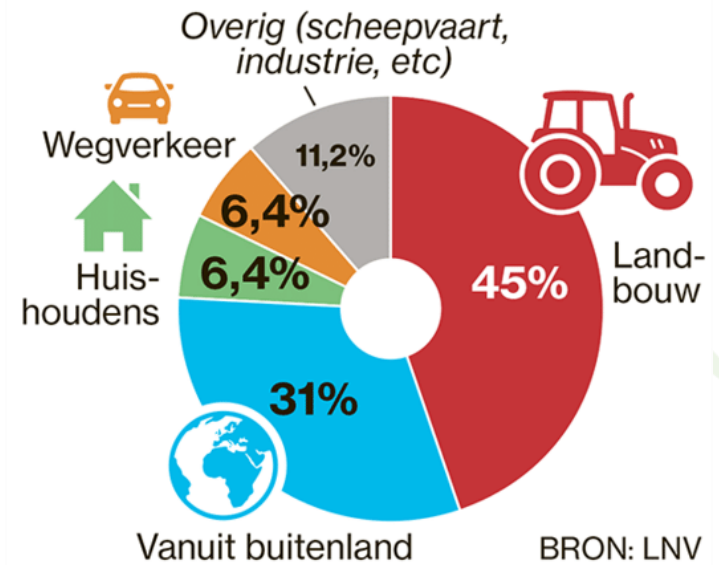
..omschakeling naar een andere economie.....

...en andere landbouw...

Herkomst stikstof

...in een multifunctioneel buitengebied...

...met aandacht voor natuur...

= Opdracht tot evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

- **Samenhangende benadering**
  - = functies aanpassen aan kwaliteit van de leefomgeving
  - = kwaliteit leefomgeving aanpassen t.b.v. een functie.
- Bij:
  - Omgevingsplan
  - Projectbesluit Rijk, provincie, waterschap
  - Wijzigen omgevingsplan of
  - omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Mijn conclusie

- Hoe beter het proces aan de voorkant...
- Hoe korter de procedures...
- Hoe eerder er daadwerkelijk resultaat is...
- Des te belangrijker dat de overheid:
  - Beleid en regels op orde heeft
  - Rug rechthoudt waar het op doelen aankomt

Al is de tijdgeest nog
zo snel, met de
Omgevingswet lukt
het wel.

Opgaven in de praktijk

- Korte, snelle procedures, maar
  - Participatie kost tijd
  - Rechtsbescherming kost heel veel tijd
- Samenleving pakt het nog niet op
- Politiek is gepolariseerd
- Belangenbehartigers lijnrecht tegenover elkaar
- Halen we 2030/2050?

Nodig is.....

Klimaatadaptatief
Natuurinclusief
Duurzaam
Gezond

- Kennis?
- Wil? Elkaar vinden en doen.
- Kunde?
- Bereidheid: wat doen 'burgers' zelf?

Kortom.....

- De kansen liggen voor het oprapen.
- Maar: de problemen ook.
- Dus: nu de praktijk nog.
- NMF aan zet?

Slot

Wordt vervolgd op 14 december!

info@vanderschootadvies.nl

